

KOMMUNAL PLANSTRATEGI

2020 – 2023

Vedtatt av Flå kommunestyre den 03.12.2020, sak 105/20



Innhold

Forord (ordførers innledning)	3
1. Formål med kommunal planstrategi	4
1.1 Statlige retningslinjer	5
1.2 Regionale planer	5
2. Befolkningsutvikling, boligbygging og levende grender	6
2.1 Befolkningsutvikling:	6
2.2 Boligområder og levende grender:	6
2.3 Planbehov	7
3. Næring og arbeidsplasser	8
3.1 Planbehov	10
4. Hytteutvikling	10
4.1 Planbehov	11
5. Barn og unge - oppvekst	11
5.1 Planbehov	12
6. Folkehelse, levekår, helse- og omsorgstjenester	12
6.1 Planbehov	14
7. Klima, miljø, areal og infrastruktur	14
7.1 Planbehov:	16
8. Samfunnsikkerhet og beredskap	17
8.1 Planbehov	18
9. Regional samhandling	18
9.1 Planbehov	19
10. Flå kommunes planbehov 2020 – 2023:	19

Forord (ordførers innledning)

Kommunal planstrategi skal klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre i perioden 2019-2023. For å styre og prioritere og nå mål, trengs planer. Den kommunale planstrategien er ikke en plan og derfor ikke en arena for å vedta mål og strategier, men et hjelpemiddel for kommunestyret til å drøfte utviklingstrekk og utfordringer i kommunen og avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte samfunnets utviklingsbehov. Et viktig siktemål med planstrategien er å styrke den politiske prioriteringen av planoppgavene.

Regjeringen har besluttet at FNs bærekraftsmål er det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, og at de 17 bærekraftsmålene skal ligge til grunn for samfunns- og arealplanlegging. Staten har utarbeidet statlige planretningslinjer for å konkretisere de nasjonale forventningene. Disse skal også danne grunnlag for vår kommunale planlegging.

I kommuneplanens samfunnsdel for Flå kommune, vedtatt av kommunestyret den 31.03.11 er følgende visjon vedtatt:

«FLÅ – FØRST I HALLINGDAL»

En visjon gir ingen garanti for resultater og prestasjoner, men handler om at en på en lettfattelig måte staker ut en felles kurs. Visjonen for Flå kommune er både ambisiøs, lettfattelig og kan brukes i flere sammenhenger både i prosesser, aktiviteter og for å måle og synliggjøre resultater.

I samfunnsdelen er visjonen konkretisert under følgende temaer:

- Overordnet mål om at kommunens innbyggertall skal økes og at alder- og kjønns sammensetningen bedres ved å få flere til å bosette seg i kommunen. I 2023 skal Flå være et livskraftig samfunn med minst 1250 stolte innbyggere.
- Mangfoldig og livskraftig næringsliv.
- Flå et godt og trygt lokalsamfunn for alle.
- Barn og unge.
- Attraktive boligområder og levende grender.
- Attraktive hytteområder.

Visjonen sin viktigste funksjon er å fungere som et samlende fremtidsbilde for kommunen; noe som organisasjonen og innbyggerne har å strekke seg etter. Utfordringen vil være å gi visjonen et innhold, og gå fra visjon til prestasjon.

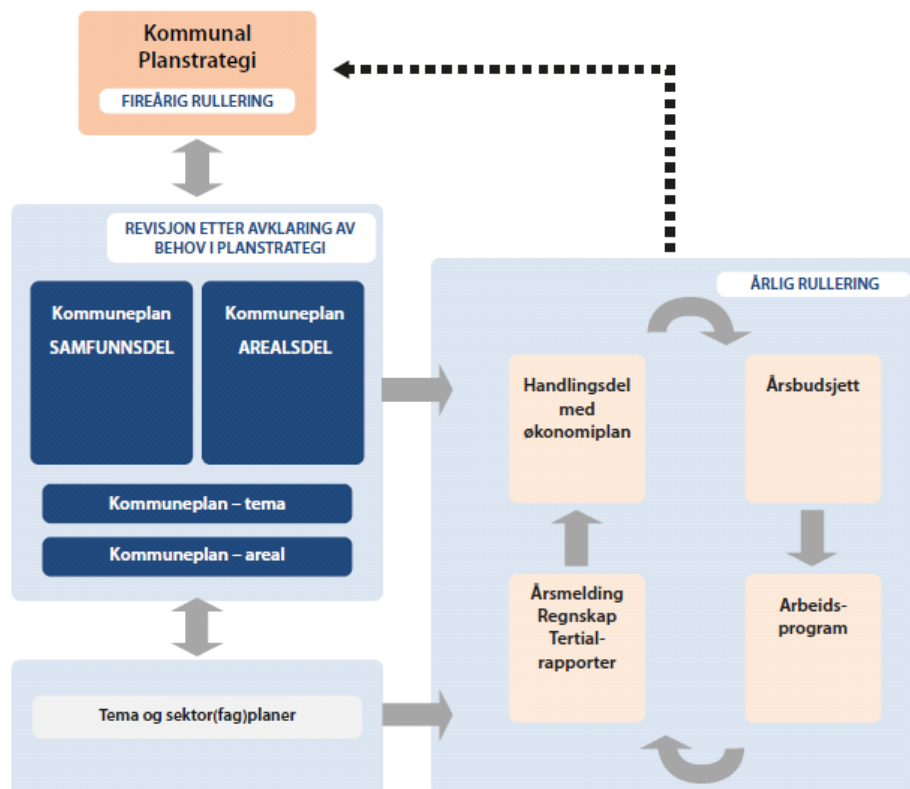
Flå har gode bomiljøer og oppvekstvilkår og godt tilrettelagt for idretts- og friluftsliv. Samtidig står vi overfor flere utfordringer knyttet til blant annet demografiske endringer, økte levekårsforskjeller, frafall av innbyggere, økt hytteturisme og klimaendringer. Hvordan skal vi utnytte mulighetene og samtidig håndtere utfordringene på en best mulig måte? Hva må vi gjøre for å sikre en bærekraftig utvikling? Kommunen har flere virkemidler for å påvirke samfunnsutviklingen. Et godt samspill mellom politikere og administrasjon i kommunen, innbyggere, næringsdrivende og fritidsbeboere gir større kraft og bedre resultater. Planer er viktige verktøy for å bli enige om felles mål og prioriteringer slik at vi kan møte utfordringene på en best mulig måte. Sammen skal vi utvikle kommunen til å bli en del av en bærekraftig region. Planstrategi viser hvordan vi skal gjøre det.

Mvh ordfører

1. Formål med kommunal planstrategi.

Plandelen i den nye plan- og bygningsloven trådte i kraft 1. juli 2009. Som et nytt verktøy i kommunal planlegging kom kravet i lovens § 10-1 om at kommunestyret minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, skal utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å drøfte utviklingstrekk og utfordringer i kommunen og avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Et viktig siktemål er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Arbeidet med kommunal planstrategi vil gi en bedre og mer systematisk vurdering av kommunens planbehov slik at kommunen bedre kan møte de aktuelle utfordringene.



Figur 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet.

I 2019 vedtok Kommunal- og moderniseringsdepartementet «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023». De nasjonale forventningene skal legges til grunn for de nye fylkestingenes og kommunestyrenes arbeid med regionale og kommunale planstrategier og planer.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Planstrategien skal ikke sendes på vanlig høring, slik plan- og bygningsloven krever for ordinære plansaker, men forslaget til kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Det er ikke adgang til å fremme innsigelse mot forslag til kommunal planstrategi.

Flå kommunestyre vedtok **kommuneplanens samfunnsdel** (2011 – 2023) den 31.03.2011. Det ble nedlagt et stort arbeid i planprosessen både med folkemøter, arbeidsmøter med folkevalgte, oppretting av en «digital kanal», osv. De visjoner og mål som framkommer i den vedtatte samfunnsdelen er derfor godt gjennomarbeidet og forankret i befolkningen, de folkevalgte og kommunens administrasjon.

I det etterfølgende er derfor de mål og visjoner som framkommer i samfunnsdelen et naturlig utgangspunkt for vurderingen rundt planbehovene kommunen vil få for å kunne oppfylle samfunnsdelens visjoner og mål.

Flå kommune har videre utarbeidet en oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer: «Folkehelse i Flå – status og utfordringer», 24.2.2020. Dette dokumentet gir en oppdatert status over mange temaer innen befolkning og folkehelse og er et viktig supplement til planstrategien.

1.1 Statlige retningslinjer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

1. Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
2. Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
3. Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
4. Å skape et trygt samfunn for alle

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen

Følgende statlige retningslinjer er særlig viktige i kommunens planlegging:

- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen.

1.2 Regionale planer

Følgende regionale planer, vedtatt av Viken fylkeskommune og tidligere Buskerud fylkeskommune har betydning for Flå kommune:

- Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping i Buskerud
- Regional plan for kunnskapssamfunnet
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Innlandet og Viken 2016-2021
- Regional plan for kulturminnevern
- Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035
- Fylkesdelplan for avkjørsler og byggegrensler langs riksvegnettet i Buskerud Del I og II
- Kollektivtransportplan for Buskerud fylke
- Regional plan for universell utforming - Buskerud mot 2025
- Fylkesdelplan for handel service og senterstruktur i Buskerud 2003
- Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2020
- Ny planstrategi for Viken fylkeskommune 2020

2. Befolkningsutvikling, boligbygging og levende grender

2.1 Befolkningsutvikling:

Det er et overordnet mål at kommunens innbyggertall skal økes og at alders- og kjønns sammensetningen bedres ved å få flere til å bosette seg i kommunen. I 2023 skal Flå være et livskraftig samfunn med minst 1250 stolte innbyggere. Målet kan virke ambisiøst ut fra SSB sin prognose, men målet tilsvarer et folketall på samme nivå som i 1986.

Befolkningsvekst vil bedre kommunens økonomi og sikre et attraktivt servicetilbud for kommunens innbyggere. Flå sentrum har i dag mange kvaliteter, både som boligområde, som kommunens administrative sentrum og som kommunens senter for kultur og handel. I mange sammenhenger framstår Flå sentrum som kommunens ansikt utad. Flå sentrum er en viktig faktor i den omstillingsprosess kommunen nå er inne i med Olav Thons videre etableringer og muligheter for betydelig tilflytting og befolkningsvekst. Delen av befolkningen med høyere utdanning (19%) er lavere enn fylkes- og landsgjennomsnittet (28% og 32%), men om lag på samme nivå som andre distriktskommuner på vår størrelse. Gjennom tilflytting til kommunen ønsker en i første rekke å oppnå en bedre aldersfordeling, men også gjennom en aktiv næringsutvikling å stimulere til at andelen av befolkningen i Flå med høyere utdanning kan bedres.

For å nå samfunnsdelens mål om et økt folketall må kommunen lykkes på en rekke arenaer. Arbeidet er sektorovergrepene og omfatter tiltak i mange enheter med sikte på å:

- Arbeide for at de som bor og vokser opp i kommunen skal oppleve sterk bolyst, og på den måten utvikle sterk identitet og lojalitetsbånd til kommunen.
- De som flytter til kommunen må ofte ha en jobb å gå til. Spesielt næringslivet blir utfordret til å synliggjøre hva de kan tilby elever/ungdom og nyutdannede.
- Arbeide aktivt opp mot egen ungdom, både de som fortsatt går på skole og de som har flyttet ut og utvikle et nettverk for å nå utflytta Flåværingene spesielt og Hallinger generelt.
- Arbeide for en mer aktiv integrering av innflyttere og "tilbakeflyttere", der introduksjonsprogram, velkomstbrev og andre liknende ordninger må vurderes.

Folketallet pr. 1.4.2010 var 990 innbyggere. I første kvartal 2020 er befolkningen 1040. Flå opplever en befolkningsøkning og dette er noe som må tas med i planleggingen. Det er flere prosjekter for å få flere til å flytte til Hallingdal. Samtidig er det utfordringer knyttet til å stabilisere videre vekst i folketallet, nedgang i andel innbyggere i yrkesaktiv alder, lave fødselstall, økning i andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, forventet endringer i aldersfordeling, økning i andelen eldre og dermed flere pleietrengende og færre i arbeidsaktiv alder og høyere andel aleneboende enn i fylket og landet.

2.2 Boligområder og levende grender:

Mål i kommuneplanens samfunnsdel:

Innen 2023 skal boligstrukturen i Flå være kjennetegnet ved at en gjennom en tydelig arealforvaltning har lyktes med å gjøre Flå tettsted til et velfungerende sentrum, og at vi fortsatt har "levende" grender i Flå med et variert botilbud som gir bolyst.

Flå kommune vil i tillegg legge til rette for utvikling av grendene Stavn og Gulsvikområdet som i tidligere tider har vært velfungerende samfunn med både forretninger, post, jernbanest., osv. Dette betyr at det skal avsettes areal til boliger også i disse grendene. Dette vil gi valgmuligheter for innbyggerne og varierte botilbud som i siste instans også vil styrke sentrumsfunksjonene i Flå.

Konkrete delmål/målbarhet i forhold til:

- Andelen leiligheter i sentrum har økt vesentlig. Områder med konsentrert småhusbebyggelse og tradisjonelle boligfelt i nærhet til Flå sentrum har økt.
- Kommunen har tilrettelagt for "annerledes boligområder" i grendene. Boligområdene utenfor Flå tettsted kjennetegnes gjennom variert bebyggelse og tomter, tunløsninger og arealer med fellesfunksjoner som et lavterskel alternativ til småbruk som ivaretar kvalitetene og mulighetene til det tradisjonelle småbruket/hagebruk.

2.3 Planbehov

Kommuneplanen:

- Samfunnsdelen (2011 – 2023) er vedtatt i 2011 og er det styrende overordnede dokument for kommunen. Det er viktig at de strategier og tiltak som er vist her blir fulgt opp for å møte samfunnets utviklingsbehov. Det vil være naturlig at planen rulleres i kommende planperiode.
- Kommuneplanens arealdel (den såkalte utmarksdelen) ble vedtatt 26.mai 2016. Når det gjelder behovet for sikring av arealer til bolig- og næringsformål er dette først og fremst lagt til rette for i kommunedelplanene for Flå tettsted og Gulsvikområdet (se nedenfor).

Kommunedelplaner:

- Kommunedelplanen for Flå tettsted: I forbindelse med den kraftige utviklingen som har vært i Flå, spesielt i Flå tettsted, så man raskt at kommunens overordnede planer ikke kunne møte behovet for tilgjengelige tilrettelagte arealer i Flå tettsted. Kommunestyret bestemte derfor at det skulle utarbeides en ny kommunedelplan for Flå tettsted. Den nye kommunedelplanen for Flå tettsted ble vedtatt av kommunestyret den 18. februar 2010. Denne planen sikrer bl.a. tilstrekkelige sentrumsnære utbyggingsarealer for boliger, forretning, osv. i tettstedet.
- Kommunedelplan for Gulsvikområdet 2017-2029 ble vedtatt i 2017. I denne planen er det foreslått boligområder og næringsarealer både i selve Gulsvik, på Roppemoen, Gulsvikskogen og i Seterstøkkroen.

Områderegulering:

Områdereguleringsplanen er i utgangspunktet kommunens plan, og det er kommunen som skal utarbeide områdereguleringsplaner. Kommunen kan likevel overlate til andre myndigheter og private å utarbeide forslag til områderegulering. Flå kommune har 3 områdereguleringsplaner og en av disse omfatter et boligområde:

- Områdereguleringsplan for Tunnelen II, revidert 2014

Sektorplaner:

- Hovedplan for vann og avløp 2015-2020: Planen ble vedtatt i kommunestyret 18.juni 2015. Denne skal revideres i 2020.

Anbefaling: Kommuneplanens samfunnsdel revideres i løpet av planperioden. Kommunedelplan for Flå tettsted vurderes revidert. Hovedplan for vann og avløp revideres tidlig i perioden.

3. Næring og arbeidsplasser

Mål i kommuneplanens samfunnsdel (2011-2023):

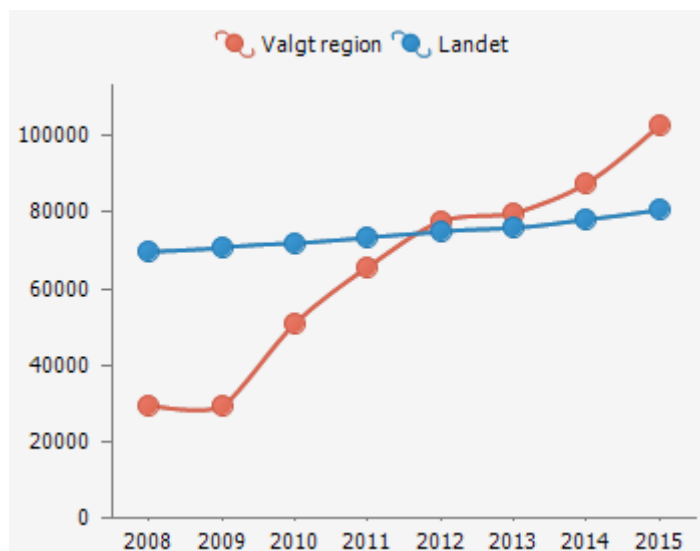
I 2023 skal næringslivet være betydelig mer variert og etablerte næringer skal opprettholdes minst på det nivået de har i dag. Det skal aktivt legges til rette for at nye virksomheter kan etablere seg, særlig innenfor reiseliv og kulturbaserte næringer.

Konkrete delmål/målbarhet i forhold til:

- I 2023 skal Flå være en betydelig helårs turistdestinasjon i Hallingdal, og fremstå som en særs attraktiv familiedestinasjon gjennom å tilby nære og varierte friluftsopplevelser tuftet på kvalitet, lokal tradisjon og miljø.
- Minst 10 gårdsbruk/småbruk skal drive reiselivsrelatert næring (opplevelsesproduksjon).
- Minst 20 nyetablerte årsverk innen håndverksbransjen.
- Minst ett nytt industriområde skal være etablert i tilknytning til Rv7.
- Minst 10 personer skal ha tatt med seg jobben til Flå (høy kompetanse, tilknytning til firma i Oslo eller omegn).

Bjørneparken har hatt en svært god utvikling de siste årene både i forhold til antall besøkende og økonomisk resultat. Jakt og Fiskesenteret har etter hvert god drift og tilbyr sammen med Bjørneparken og Rovdyrsenteret et faglig godt tilbud til besøkende. Handelsstanden har omsetningsvekst og det startes mange nye næringer årlig. Novema er en viktig industribedrift i Flå med over 50 ansatte. Flå Veksthus sto ferdig i 2015 med over 4500 kvm utleiebart areale. Av det utleiebare arealet er 2/3-del utleid pr i dag. Dette er bra og i tillegg gir det mulighet til nyetableringer da det er ledig areale. Bygg og anleggssektoren øker særlig som følge av aktiviteten på fjellet – se pkt 4.1 Hytteutvikling.

Varehandel*) per innbygger. Flå kommune (rød) og landsgjennomsnitt (blå). 2008-2015. Kroner.

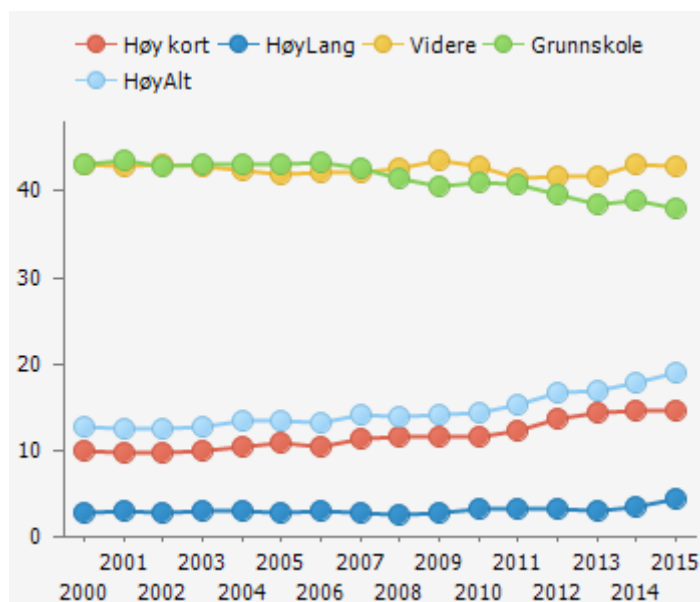


Kommuneplanens arealdel (2015-2027) ble endelig vedtatt våren 2016. Planen åpner for næringsarealer og ikke minst en stor vekst i fritidsboliger.

Det er et stort potensiale for videre utvikling i Flå. Vi har fått god effekt av Sokna-Ørgenvika. Ny Ringeriksbane og ny E16 fra Ringerike til Sandvika vil kunne åpne nye muligheter. Flå kommune utarbeidet i 2017 en strategisk næringsplan.

Kompetanse er viktig. Flå har tradisjonelt vært en distriktskommune hvor andel innbyggere med høyere utdanningsnivå har vært lavt. Den formelle kompetansen blant innbyggerne har de siste årene hatt en positiv utvikling:

Andel innbyggere etter utdanningsnivå. Flå kommune 2000-2015. Prosent.



3.1 Planbehov

Kommuneplanen:

- Samfunnsdelen (2011 – 2023) er vedtatt i 2011 og er det styrende overordnede dokument for kommunen. Det er viktig at de strategier og tiltak som er vist her blir fulgt opp for å møte samfunnets utviklingsbehov.
- Kommuneplanens arealdel (2015-2027) er vedtatt våren 2016 og gir muligheter for videre utvikling.

Kommunedelplaner:

- Kommunedelplanen for Flå tettsted: I forbindelse med den kraftige utviklingen som har vært i Flå, spesielt i Flå tettsted, så man raskt at kommunens overordnede planer ikke kunne møte behovet for tilgjengelige tilrettelagte arealer i Flå tettsted. Kommunestyret bestemte derfor at det skulle utarbeides en ny kommunedelplan for Flå tettsted. Den nye kommunedelplanen for Flå tettsted ble vedtatt av kommunestyret den 18. februar 2010. Denne planen sikrer bl.a. tilstrekkelige sentrumsnære utbyggingsarealer for boliger, forretning, osv. i tettstedet.
- Kommunedelplan for Gulsvikområdet: Planen er under utarbeidelse og planforslaget har vært ute til 1. gangs ettersyn. I denne planen er det foreslått boligområder og næringsarealer både i selve Gulsvik, på Roppemoen, Gulsvikskogen og i Seterstøkkroken. Det gjenstår noen avklaringer før planen kan sluttbehandles. Forventes vedtatt primo 2017.

Temaplan:

- Strategisk næringsplan for Flå kommune: Ble vedtatt i 2017

Anbefaling: Kommuneplanens samfunnsdel revideres i løpet av planperioden. Kommunedelplan for Flå tettsted vurderes revidert.

4. Hytteutvikling

Mål i kommuneplanens samfunnsdel:

I 2023 skal Flå kommune være en av Hallingdals mest attraktive kommuner å ha fritidsbolig i som følge av attraktive tomter, kort reiseavstand, og et godt og variert helårs reiselivstilbud. Antallet fritidsboliger i kommunen er doblet, og andelen fritidseiendommer av høy standard er økt til 70 %. Fritidsleiligheter er blitt boform også i Flå.

Kommuneplanens arealdel åpner for en sterk og langsiktig utvikling av fritidsboliger. Flå har, med flotte fjellområder og kort avstand til det sentrale Østlandet, en unik mulighet som hyttekommune. Kort avstand har også stor betydning ved at klimautslippene pr. hyttebruker blir lavere enn for mange andre destinasjoner.

Flå kommune har etterspurte kvaliteter i form av unik natur og attraktive friluftsområder. Flå kommune må gjennom en aktiv arealforvaltning legge til rette for at disse områdene beholder sine

kvaliteter for kommende generasjoner. Kommunen har ansvar for å få til en hytteutvikling som ivaretar miljøet på en god måte, samtidig som målene om lokal næringsutvikling ivaretas.

4.1 Planbehov

Kommuneplanen:

- Samfunnsdelen (2011 – 2023) er vedtatt i 2011 og er det styrende overordnede dokument for kommunen. Det er viktig at de strategier og tiltak som er vist her blir fulgt opp for å møte samfunnets utviklingsbehov.
- Kommuneplanens arealdel (2015-2027) er vedtatt våren 2016 og gir muligheter for videre utvikling.

Områderegulering, hytteområder:

- Områdereguleringsplan for Gulsvikfjellet 2015
- Områdereguleringsplan for Turufjell 2017

Anbefaling: Kommuneplanens samfunnsdel revideres i løpet av planperioden.

5. Barn og unge - oppvekst

Mål i kommuneplanens samfunnsdel:

- Flå kommune skal tilby trygghet og trivsel for alle barn og unge i kommunen, og være en foregangskommune når det gjelder oppvekstvilkår som sikrer en god forberedelse til voksenlivet.
- Flå kommune skal ha barnehage- og skoletilbud av god kvalitet for alle – barnehageplass for de som ønsker det– og en skole preget av kultur for læring. Barnehagen og skolen skal være attraktive arbeidsplasser som tiltrekker seg godt kvalifisert arbeidskraft, der medarbeiderne kan videreutvikle sin kompetanse.
- Flå kommune skal ha et aktivt og mangfoldig kulturliv med kvalitet og bredde, som fremmer egenutvikling, fellesskap, trivsel og verdiskaping.
- På alle barne- og ungdomsarenaer skal det være nulltoleranse for mobbing.

Hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og utformingen av samfunn og omgivelser med sikte på at nye generasjoner skal få gunstige livs- og utviklingsmuligheter er helt grunnleggende. Forholdene i hjem og nærmiljø er viktige for barn og unges trivsel, trygghet og utvikling. Barn og unges oppvekstvilkår fastsettes i stor grad ut fra kommunale beslutninger og prioriteringer, samt gjennom kvaliteten på og omfanget av kommunale tilbud og tjenester. Sentralt her er tilbudet kommunen gir gjennom barnehage og skole. Flå har full barnehagedekning for alderen 1 - 6 år. De siste årene har antall barn variert mellom 30 og 40. Flå barnehage har nytt bygg, bygget i massivtre, som sto ferdig i 2018. Barnehagen i har en fantastisk beliggenhet i forhold til uteaktiviteter hele året, på tross av gangavstand til Flå sentrum.

Flå skole er en 1-10 skole og har ca. 110 elever. Skolen har svømmehall og er knyttet sammen med flerbrukshall som gir muligheter for et rikt aktivitetstilbud. 1- 4 trinn holder til i eget bygg og disse lokalene huser også SFO. Nes og Flå kulturskole er en interkommunal skole som gir opplæring innen musikk og dans. Tredje klasse ved Flå skole har «Korps i skolen» i regi av kulturskolen. Kommunen har ellers kommunal ungdomsklubb for barn/unge i alderen 12 – 18 år, musikkorps med forbehold om tilstrekkelig antall musikere, 4H, ny idrettsplass og lysløype, alpinbakker, motorsportsbane, skytebane, Ursus og en rekke andre aktivitetstilbud.

Kommunen har et spesielt ansvar for å ivareta hensynet til barn og unge ettersom denne gruppen ikke har de samme muligheter som voksne for å ta opp sine krav eller påvirke sine omgivelser. Flå-samfunnet er i utvikling og vil få tilflytting i forbindelse med opprettelse av flere nye arbeidsplasser. Dette kan gi utfordringer, men også muligheter ved at enkeltpersoner eller grupper kan ha andre behov for fritidsaktiviteter enn det som kan tilbys i dag. Utfordringen ligger i å opprettholde de gode tilbudene samtidig som en både videreutvikler disse og utvikler nye tiltak etter behov.

5.1 Planbehov

Kommuneplanen:

- Samfunnsdelen (2011 – 2023) er vedtatt i 2011 og er det styrende overordnede dokument for kommunen. Det er viktig at de strategier og tiltak som er vist her blir fulgt opp for å møte samfunnets utviklingsbehov.

Kommunedelplan:

- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2017-2020. Årlig rullering av handlingsdelen med hovedrevisjon 4. hvert år, neste revisjon i 2020.

Sektorplaner:

- Den kulturelle skolesekken – strategiplan 2016-2019
- Plan for tverrfaglig samarbeid vedr. barn og unge 2012-2015

Anbefaling: De ulike sektorplanene revideres/rulleres med et intervall som sikrer at samfunnsdelens og virksomhetenes mål og visjoner blir ivarettatt.

6. Folkehelse, levekår, helse- og omsorgstjenester

Flå – et godt og trygt lokalsamfunn for alle.

Mål i kommuneplanens samfunnsdel:

- Kommunen har helhetlige og koordinerte sosial-, helse- og omsorgstjenester som gir innbyggerne de beste muligheter for gode helse- og levekår.

- Alle med behov for sosial-, helse-, pleie- og omsorgstjenester har et forsvarlig og kvalitativt godt tilbud i tråd med lover og forskrifter, der man vektlegger trygghet, koordinering og brukermedvirkning.
- Kommunen har konkrete planer for videreutvikling av pleie- og omsorgstjenester som tar høyde for behovsutviklingen blant eldre og funksjonshemmede.
- Flå skal være en god kommune å bli gammel i, og eldre skal oppleve det som trygt å bo og ferdes i Flå.
- Flå kommune har høy innsats i helsefremmende arbeid blant alle aldersgrupper preget av medvirkning, mangfold og inkludering.
- Det skal være et fokus på sammenhengen mellom kosthold og helse, særlig i gruppene unge og eldre som bor alene.
- Kommunen skal motivere til og legge til rette for allsidig fysisk aktivitet for alle innbyggere, med et særlig fokus på en økt andel stillesittende unge.
- Flå kommune skal fortsatt bidra til godt samarbeid mellom det offentlige og det private om trivselstiltak og aktivitetstilbud.
- Kultur skal brukes som en skapende kraft i lokalsamfunnet. Det skal legges til rette for et mangfold av kulturaktiviteter som stimulerer til deltakelse og kreativitet, som skaper identitet og tilhørighet og som beriker innbyggernes hverdag.
- Flåsamfunnet kjennetegnes av at innflyttere til kommunen inviteres til samfunnsdeltakelse og føler samhørighet uansett tilhørighet og bakgrunn.
- I Flå skal det være tillatt å lykkes og tillatt å mislykkes. Det viktigste er å prøve, og alle skal vite at de får en ny sjanse. Flåsamfunnet skal være raust, og fantasien og skapergledden skal ha gode vilkår.

Å rekruttere og beholde tilstrekkelig kompetanse er avgjørende for å opprettholde et høyt nivå på kommunale tjenester. Flå har sine utfordringer på dette området, og det er derfor viktig å utvikle en god arbeidsgiverpolitikk. Kravene til arbeidsplassen endres og utfordrer kommunen til å stille seg slik at den blir oppfattet som en spennende arbeidsplass og en kompetansebedrift.

Flå kommunes omsorgstjeneste vil i fremtiden stå ovenfor nye utfordringer. Vekst i antall yngre tjenestebrukere med et spenn av sosiale og helsemessige problemer. Denne gruppen vil kreve et mer helhetlig livsløpsperspektiv på omsorgstilbudet. Behovsvekst som følge av økende antall eldre, vil kreve utbygging av kapasitet og økt kompetanse, spesielt med fokus på demens og sammensatte lidelser. Det er viktig at kommunen forbereder seg på nye utfordringer, foretar prioriteringer og planlegger utbygging av tjenestetilbudet. Det er av stor betydning at kommunen kan tilby kompetanseheving gjennom mange ulike tiltak slik at ansatte skal oppleve seg kompetente til de unike oppgavene innen helse, sosial og omsorg.

Det knytter seg store utfordringer til samhandlingsreformen. Her er det etablert et samarbeid både i Hallingdal og med Vestre Viken HF. Arbeidet med lokalmedisinsk senter i Hallingdal står her sentralt.

Flere leveår med god helse, reduserte helseforskjeller i befolkningen og tilgjengelighet for alle er nasjonale mål for helsearbeidet. Folkehelsearbeid er samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som fremmer helsen, redusere faktorer som medfører helserisiko og beskytte mot ytre helsetrusler. Videre skal folkehelsearbeidet bidra til en jevnere sosial fordeling av faktorer som påvirker helsen. Folkehelsearbeidet er sektorovergripende og omfatter tiltak i mange enheter.

Kommunens helsearbeid må basere seg på så god og presis kunnskap som mulig om befolkningens helsetilstand. Folkehelseprofilen gir et godt grunnlag for opparbeidelse av kunnskap slik at det kan settes i verk ulike tiltak for å følge opp nasjonale mål. For at folkehelsearbeidet skal få nødvendig fokus gjennom hele kommuneorganisasjonen, er det nødvendig å forankre dette arbeidet i overordnet planverk slik det nå er gjort i kommuneplanens samfunnsdel. Kommunen skal være aktiv i reformarbeid og fremstå som en omstillingsdyktig og samarbeidsorientert aktør i slike prosesser.

6.1 Planbehov

Sektorplaner:

- Oversiktsdokument Folkehelse 2020.
- Plan for psykisk helsearbeid Flå kommune 2012 – 2015. Revideres.
- Plan for psykososialt krisearbeid 2012. Revideres.
- Pandemiplan 2009. Revideres 2017.
- Smittevernplan for Flå kommune 2012. Revideres 2017.
- Plan for helsemessig og sosial beredskap 2014. Revideres 2018.
- Mottaksplan for flyktninger 2006. Revideres i perioden.
- Plan for re-/habilitering Flå kommune 2010 – 2013. Revideres i perioden.
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan – 2012. Revideres 2017.
- Plan for tverrfaglig samarbeid vedr. barn og unge 2012 – 2015. Revideres.

Anbefaling: De ulike sektorplanene revideres/rulleres med et intervall som sikrer at samfunnsdelens og virksomhetenes mål og visjoner blir ivaretatt.

7. Klima, miljø, areal og infrastruktur

Vi er "gode" på arealressurser i Flå. Det er ca. 1,5 innbyggere per kvadratkilometer, (for fylket er tallet 18 og for landet 15). Det vil si at vi har god plass til flere Flåværing, og at vi sitter på store arealressurs. Arealene blir i hovedsak benyttet til landbruk (jord og skog). Flå er den største og mest aktive skogkommunen i Hallingdal. I tillegg har kommunen et betydelig fjellandskap, og store deler av dette kan betegnes som høyfjell. Vi er også etter hvert blitt store innenfor reiseliv, og har ca. 1850 hytter. Dette er et lavt tall i forhold til kommuner det er naturlig å sammenligne seg med, særlig tatt i betraktning den korte reiseavstanden til områder med høy befolkningstetthet.

Langsiktige prinsipper for forvaltningen:

Beholde eksisterende næringsliv: Kommunen skal kunne tilby næringsarealer til interesserte. Landbruket er en viktig næringsveg i kommunen. Det skal derfor støttes opp under både tradisjonell drift, volumproduksjon og småskalaprodusenter.

Attraktive boområder: Kommunen skal føre en aktiv arealforvaltning for å sikre tilgang til attraktive boområder. Mindre grender som Gulsvik, Seterstøkkroen, og Stavn skal fremstå som attraktive boområder, da særlig for de som har arbeidssted utenfor kommunen. Flå tettsted skal fremstå som et attraktivt boområde for de som ønsker en sentral beliggenhet i forhold til kommunesentret.

Utvikling av reiselivet i Flå: Flå kommune har attraktive områder i reiselivssammenheng. Satsningsområder for reiseliv er særlig områdene på Gulsvikfjellet (Høgevarde), Turufjell/Skarsdalen og Flentenområdet. Flå kommune skal ha et langsiktig perspektiv på sin arealpolitikk, og utvikling av fritidsbebyggelse er en sentral del av dette. De naturgitte forholdene ligger godt til rette for etablering av alpinaktiviteter med tilhørende overnattingskapasitet.

Natur- og kulturbasert næring: I begrepet naturbasert næring legger en næringsetableringer knyttet opp mot landbruket og de naturkvaliteter kommunen har å by på. Det ligger her et uutnyttet potensial som kan skape arbeidsplasser og aktivitet slik at gårdene og kulturlandskapet fortsatt kan danne den ytre visuelle rammen rundt utviklingen av bygda vår. Med kulturbasert næringsutvikling tenker en først og fremst på å utnytte Flås egenart og flotte naturressurser. Det er et nasjonalt mål at de viktigste jordressursene for framtidig matvareproduksjon ivaretas.

Forvaltning av natur- og arealressurser: Ønske om en langsiktig, bærekraftig forvaltning av areal- og naturressurser skal være grunnlaget for en helhetlig areal- og miljøvernpolitikk for Flå kommune. Mangfoldet i naturen er grunnlaget for at vi skal overleve, skape verdier og trives. Vi skal i planperioden arbeide for å ivareta det biologiske mangfoldet og unngå irreversible inngrep i sårbare områder, for eksempel elvedeltaer, viktige viltområder og verneområder, jfr. Naturmangfoldloven og «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.»

Friluftsliv: I den senere tid har behovet for en mer helhetlig plan for stier og løyper økt. Stier og løyper er viktig for friluftsliv og reiseliv, samtidig som det bidrar til å styre ferdselen i utmark. Flå kommune er med i prosjektet «Friluftslivets ferdselsårer», der Viken fylkeskommune er prosjektkoordinator. Gjennom prosjektet er målet å kartlegge og legge en plan for stier og løyper i kommunen.

Klima og energi: Flå kommune vedtok klima- og energiplanen for kommunen i 2019.

Flå kommune har satt følgende mål for energibruk og klimagassutslipp i kommunen.

Mål for utslippsreduksjon:

- Klimautslippene i Flå skal reduseres med 20 % innen 2020 og 40 % innen 2030 i forhold til utslippene i 2005.

Mål for energireduksjon:

- Energibruken per enhet for hytter tilkoblet strømmettet skal ikke øke over forbruket i 2013.
- Energibruken per husholdning skal ikke øke over gjennomsnittet for 2010 – 2015.
- Energibruken per m² i kommunale bygg i Flå kommune reduseres med 10 % innen 2021, i forhold til energibruken i 2016.

Kommunene har en viktig rolle i klimaarbeidet. Norske kommuner kan kutte opptil 15 % av sine klimagassutslipp gjennom bl.a. energieffektivisering i bygg, omlegging til miljøvennlig oppvarming, mer miljøvennlig transport og bruk av avfall til å produsere energi. Energiforbruket skal reduseres. Det må stimuleres til varierte energiløsninger med fokus på energieffektiv bruk av energi. Energisystemet må sikres en samfunnsmessig rasjonell utvikling, slik at vi blir mindre sårbare for

endringer i energimarkedet. Flå kommune har på flere områder mulighet for å påvirke energi og klimaarbeid lokalt, for eksempel:

- Kommunen skal foreta lokale avveininger av eventuelle konflikter mellom klimamål og andre hovedmålsettinger som kommunen har nedfelt i sine overordnede planer.
- Påvirke holdninger gjennom informasjonsarbeid mot organisasjoner, næringsliv og befolkning.
- Stimulere til at energi- og klimaspørsmål blir vektlagt i forvaltningen, og motivere til valg av energi- og miljøeffektive løsninger.
- Ved rullering av kommunens arealdel skal det vurderes etablering av ny infrastruktur som kan redusere avstanden eller øke tilgjengeligheten fra utbyggingsområdene i fjellet til Flå tettsted.
- Sørge for energieffektiv drift av egen bygningsmasse.

Kulturminner og kulturmiljø: Fylkeskommunen har oppfordret kommunene til å utarbeide kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø. Hovedutfordringen her er å ha kapasitet og ressurser til å gjennomføre et slikt arbeid. Det er ikke foreslått å prioritere dette i perioden.

Infrastruktur

Infrastruktur er en grunninvestering for å få til den ønskede utviklingen når det gjelder næringsutvikling, arbeidsplasser og bosetting i kommunen. Utviklingen av god infrastruktur både innenfor samferdsel og for høyhastighetskommunikasjon og IKT er avgjørende for at Flå-samfunnet skal være attraktiv som arbeids- og bokommune også i fremtiden. Sentralt i dette bildet er også et kollektivtilbud med god nok tilgjengelighet og tilstrekkelig frekvens som gjør det attraktivt å reise kollektivt til og fra Flå.

Flå kommune skal ha tilfredsstillende kommunaltekniske anlegg, kommunale veger, en kommunal bygningsmasse og utearealer som skal drives og vedlikeholdes på en forsvarlig måte. Tilgjengelighet for alle, trafiksikkerhet og miljøhensyn skal ha et særskilt fokus ved vurdering av alle framtidige tiltak.

VAR- området er en kritisk faktor for all utvikling i kommunen, både innen etablerte områder og i forbindelse med utvikling av nye bolig-, hytte- og næringsområder.

Utfordringene er bl.a. kapasitet og kvalitet på ledningsnett, økonomi til vedlikehold av kommunale veger, bygningsmasse og anlegg samt personellressurser til vedlikeholdet.

7.1 Planbehov:

Kommuneplan:

- Samfunnsdelen (2011 – 2023) er vedtatt i 2011 og er det styrende overordnede dokument for kommunen. Det er viktig at de strategier og tiltak som er vist her blir fulgt opp for å møte samfunnets utviklingsbehov.
- Kommuneplanens arealdel (den såkalte utmarksdelen) ble vedtatt 26.mai 2016. Planen ivaretar viktige hensyn i forhold til klima, miljø og arealforvaltning.

Temaplaner:

- Friluftslivets ferdselsårer (sti og løypeplan)
- Trafikksikkerhetsplan for Flå kommune 2017 - 2021. Revideres 2022.
- Klima og energiplan for Flå kommune, vedtatt mars 2019 med rullering hvert 4. år.
- Klima og energiplan for Hallingdal og Valdres 2010

Sektorplaner:

- Hovedplan for vann og avløp 2015-2020: Planen ble vedtatt i kommunestyret 18.juni 2015. Revideres i 2020.
- Plan for avfall og slam 2015-2019 for Hallingdal og Krødsherad. Vedtatt 2016.
- Vedlikeholdsplaner for veg, vann, avløp og kommunale bygg. Revideres i perioden.
- Adresseringsplan. Vedtatt.
- Hovedplan veibelysning 2015-2027. Vedtatt 2016.

Anbefaling: Trafikksikkerhetsplanen revideres i 2021. Sti og løypeplan utarbeides i løpet av planperioden. Klima og energiplan revideres i 2023. Hovedplan for vann og avløp revideres i 2020. Vedlikeholdsplaner for veg, vann, avløp og kommunale bygg revideres i perioden.

De ulike sektorplanene revideres/rulleres med et intervall som sikrer at samfunnsdelens og virksomhetenes mål og visjoner blir ivaretatt. Kapasitets- og ressursmangel tilsier at utarbeiding av en egen kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø ikke kan igangsettes i inneværende valgperiode.

8. Samfunnssikkerhet og beredskap

Med samfunnssikkerhet mener vi samfunnets evne til å ivareta liv, helse og grunnleggende behov og samfunnets evne til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner under ulike påkjenninger. God samfunnssikkerhet forutsetter målrettet forebygging av uønskede hendelser og god beredskap for å redusere skadevirkningene når likevel noe går galt. Samfunnssikkerhet er en sektorovergripende rettesnor i samfunnsplanlegging på alle nivå, og skal være en integrert del av all planlegging, og et virkemiddel der det er hensiktsmessig i all planlegging og utforming av politikk. Kommunen skal være aktiv i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser. Flå kommune skal kjennetegnes av god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. En sentral forutsetning i denne sammenheng er opprettholdelse og utvidelse av lokalt lensmannskontor i Flå. Kommunen skal legge til rette for at innbyggere i Flå generelt og ansatte i kommunen spesielt har nødvendig kompetanse for å ivareta egen og andres helse i en kritisk situasjon. Prosjekt som "Livreddere i Hallingdal" er et eksempel på tiltak som øker kunnskapen om førstehjelp i Hallingdal, og kan bidra til å redde liv i en kritisk situasjon.

Ved rullering av kommuneplanens arealdel har det vært fokus på samfunnssikkerhet og beredskap. Flå kommune er utsatt for flom- og skredfare. Det er derfor viktig at kommunen ved arealplanlegging nøye vurderer arealbruken i områder som kan være utsatt for flom og skred. I forbindelse med klimatilpasning og naturfare er klimaprofiler et viktig hjelpemiddel.

Det skal foreligge en risiko- og sårbarhetsanalyse som grunnlag for utarbeidelse av kommuneplanens arealdel. En slik ROS-analyse skal dessuten revideres ved behov dog minst 1 gang i valgperioden herunder konsekvensene av eventuelle klimaendringer.

Det er viktig at det er en god kobling mellom risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) etter lov om kommunal beredskapsplikt, og ROS-analyser som skal utarbeides med hjemmel i plan- og bygningsloven. Alle arealplaner som utarbeides skal tilfredsstille plan- og bygningslovens krav til ROS-analyse og det er kommunens oppgave å kvalitetssikre dette arbeidet.

8.1 Planbehov

- Handlingsplan for kriseledelse i Flå kommune (2015). Rulleres hvert år.
- Risiko- og sårbarhetsanalyse for Flå kommune (2009). Ny helhetlig ROS-analyse 2016.
- ROS-analyser:
 - Flå vannverk
 - Gulsvik vannverk
 - Ødegårdsmoen vannverk
 - Roppemoen vannverk
 - ROS-analyse/beredskapsplan for renseanlegg og samferdsel (kommunale vegger). Utarbeides i perioden.

Anbefaling: Det er viktig at denne type planer rulleres og holdes ajour. Ved viktige endringer bør planene justeres umiddelbart (f.eks. varslingslister). Hele beredskapsplanen bør rulleres minimum hvert 4. år og ses i sammenheng med kommunens handlingsplan og økonomiplan.

Beredskapstiltak som er prioritert tas inn i handlingsprogrammet/økonomiplanen og vurderes tatt inn i årsbudsjettet. Det utarbeides en samlet beredskapsrapport hvert år som bilag til årsmeldingen. Beredskapsrapporten baseres på enhetenes årsmeldinger.

Risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS) skal revideres minst 1 gang i valgperioden eller når det oppstår behov. I ROS-analysen bør også konsekvensene av eventuelle klimaendringer vurderes.

9. Regional samhandling

Kommunene i Hallingdal har en lang tradisjon i å arbeide interkommunalt og regionalt. Det gjelder både for kommunal sektor, næringslivet og lag/organisasjoner.

Regionrådet for Hallingdal har en egen «Strategisk plan for Hallingdal» som er vedtatt av alle kommunene. Dette er en plan for samhandling, bolyst, rekruttering og tettstedsutvikling som sentrale temaer.

Hallingdal 2020 er et regionalt utviklingsprosjekt som skal være med å utvikle Hallingdal som en bærekraftig bo- og arbeidsmarkedsregion.

9.1 Planbehov

Arbeidet med rullering av «Strategisk plan for Hallingdal» er igangsatt av regionrådet.

10. Flå kommunes planbehov 2020 – 2023:

Tabell med planbehov: prioritering og tidsangivelse

Plantype:	Plannavn:	2020	2021	2022	2023
Kommuneplan -Samfunnsdel -Areal	<ul style="list-style-type: none"> Kommuneplanens samfunnsdel 2011- 2023 Kommuneplanens arealdel (utmarksdelen) 		Rev.		
Kommunedel- planer	<ul style="list-style-type: none"> Kommunedelplan Flå tettsted 2009 -2021. Kommunedelplan for Gulsvikområdet 2017 – 2024. 			Rev.	
Kommunedel- plan, tema	<ul style="list-style-type: none"> Trafikksikkerhetsplan 2017 - 2021. Klima – og energiplan Flå kommune 2017 - 2021 Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet (rulleres hvert 4. år) Sti og løypeplan «Leve hele livet» - kvalitetsreform for eldre 	Rull.	Rev. Ny Ny	Rev. Rull.	Rev. Rull.
Temaplaner	<ul style="list-style-type: none"> Strategisk næringsplan 				
Område- regulering	<ul style="list-style-type: none"> Områderegulering for Tunnelen 2 Områderegulering for Gulsvikfjellet. Områderegulering for Turufjell 				
Barn og unge oppvekst	<ul style="list-style-type: none"> Den kulturelle skolesekken – strategiplan 2016-2019 Plan for tverrfaglig samarbeid vedr. barn og unge 2012-2015 		Rull Rull.		
Folkehelse, levetår, helse og omsorg	<ul style="list-style-type: none"> Oversiktsdokument folkehelse 2020 Plan for psykisk helse og rusarbeid i Flå kommune 2018-2021 Plan for psykososialt krisearbeid 2012. Revideres 2020 Smittevernplan for Flå kommune 2017. Revideres 2020/2021 Plan for helsemessig og sosial beredskap 2014. Revideres 2020/2021 Plan for rehabilitering. Ny plan 2021 	Rull. Rev.	Rull Rev. Ny.	Rev.	Rull.

Plantype:	Plannavn:	2020	2021	2022	2023
	<ul style="list-style-type: none"> Plan for tverrfaglig samarbeid vedr. barn og unge 2019-2022 				
Klima, miljø, areal og infrastruktur	<ul style="list-style-type: none"> Hovedplan for vann og avløp 2015-2020 Plan for avfall og slam 2015-2019 for Hallingdal og Krødsherad Vedlikeholdsplaner for veg, vann, avløp og kommunale bygg Adresseringsplan Hovedplan veibelysning 2015-2027 		Rev.		
Samfunns-sikkerhet og beredskap	<ul style="list-style-type: none"> Handlingsplan for kriseledelse i Flå kommune (Beredskapsplan) Risiko- og sårbarhetsanalyse for Flå kommune (2018). Revideres 2022. ROS-analyser: <ul style="list-style-type: none"> Flå vannverk Gulsvik vannverk Ødegårdsmoen vannverk Roppemoen vannverk ROS-analyse/beredskapsplan for renseanlegg og samferdsel (kommunale veger). Utarbeides i perioden. 	Rull.	Rull.	Rull. Rev.	Rull.

Flå, 07.12.2020

Saksbehandler: Jon Andreas Ask, plansjef Flå kommune